

بررسی اثرات تغییر اقلیم بر منابع آبهای داخلی کشور

مسطوره دوستدار^{1*}؛ محمود رامین¹

¹ موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران

*مسئول مکاتبات: mastooreh.doustdar@gmail.com

چکیده: ذخایر دریاها در مقایسه با افزایش رو به رشد جمعیت و تقاضای روزافزون احتیاجات غذایی، بسیار محدود بوده و سیر نزولی خود را طی می کند. بنابراین حفظ منابع آبهای داخلی که از دیر باز به عنوان مکمل ذخایر دریا و یکی از منابع اصلی تأمین نیازهای غذایی و محل اشتغال جوامع بشری مطرح بوده است امری ضروری بوده و هرگونه فعالیت شیلاتی و بهره برداری مسئولانه از آبهای داخلی نیاز به مدیریت قوی و قانونمند و فراگیر است. متأسفانه طی چند سال اخیر به طور محسوس و بیشتر موارد به طور نامحسوس شاهد تغییراتی در سیستم منابع طبیعی و ذخائر آبیان و زیستگاههای آبهای داخلی در کشور بوده ایم. که به عنوان مثال افزایش دما در رودخانهها در بسیاری از منابع آبی کشور منجر به کاهش غلظت اکسیژن و نابودی گونههای آبیان شده است. از مهم ترین تغییرات در آبهای داخلی در سالهای اخیر می توان به موارد زیر اشاره نمود: - خشکسالی و تخریب و کاهش چشمگیر وسعت زیستگاههای آبهای داخلی و حتی خشک شدن چشمهها و قناتها، آب بندانها و حتی دریاچهها، آبگیرها و تالابها - کاهش دبی رودخانهها و جریان آبهای جاری - تخریب و تغییرات ساختاری در زیستگاهها و اکوسیستمهای حساس و آسیب پذیر - کاهش تنوع گونه ای و در بعضی موارد کاهش جمعیتها و ذخائر آبیان در آبهای داخلی - تغییر در زنجیره غذایی و الگوی زیستی و رفتاری آبیان (مهاجرت، تولیدمثل، تغذیه و غیره)، در آبهای داخلی - در خطر قرار گرفتن گونههای بومی، کمیاب، حساس و آسیب پذیر - شکوفایی پلانکتونی، حضور گونههای مهاجم و فرصت طلب در منابع آبهای داخلی. لازم به توضیح است که در سالهای اخیر شاهد کاهش آب و یا خشک شدن منابع مهم آبهای داخلی کشور اعم از دریاچه ارومیه، دریاچه هامون، تالاب شادگان، تالاب هورالعظیم، دریاچه کافت، دریاچه پریشان و دریاچه مهارلو بوده ایم. بررسیها نشان می دهد که دمای جهانی بعد از قرن بیستم افزایش داشته است و با توجه به وسعت کشور و تنوع اقلیمی، تنوع زیستی در منابع آبی آبهای شیرین که بسیاری از گونههای جانوری و گیاهی و ذخائر ژنتیکی و منحصر بفرد را داراست در معرض خطر انقراض و نابودی کامل قرار می گیرند که در این میان سازگاری موجودات با شرایط موجود و کاهش اثرات توسط انسانها مهم ترین راهکار مقابله با تغییر اقلیم پیشنهاد می گردد.

کلیدواژهها: تغییر اقلیم، آبهای داخلی، ذخایر آبیان، کاهش تنوع گونه ای